

Riktlinje för färdtjänst och riksferietjänst

Finspångs kommun

VERSION 1, OKTOBER 2023

Ärendenummer: KS.2023.1100
Beslutsinstans: Kommunfullmäktige
Beslutsdatum: 2024-04-24 § 53
Dokumentägare: Sektor vård och omsorg,
sektorchef

Syfte och avgränsningar

Denna riktlinje reglerar myndighetsutövning för särskild kollektivtrafik. Det vill säga färdtjänst enligt lag (1997:736) om färdtjänst och riksfärdtjänst enligt lag (1997:735) om riksfärdtjänst. I färdtjänst ingår även beslut om kommunöverskridande färdtjänst (tidigare kallad länsfärdtjänst) Östergötland.

Sociala myndighetsnämnden utreder och fattar beslut om färdtjänst och riksfärdtjänst. Sektor Samhällsbyggnad har ansvar för upphandling och drift av den särskilda kollektivtrafiken.

Region Östergötland ansvarar för sjukresor inom kommunen, kommunöverskridande sjukresor samt kommunöverskridande färdtjänstresor. Finspångs kommun hänvisar till Region Östergötlands senast antagna regler för dessa resor. Region Östergötland ansvarar för upphandling och utförande av den särskilda kollektivtrafiken av ovan nämnda trafikslag.

Innehåll

Syfte och avgränsningar	2
1 Färdtjänst	5
1.1 Vad är färdtjänst?	5
1.1.1 Färdtjänstens servicenivå	5
1.2 Organisation	5
1.3 Vem har rätt till färdtjänst?	5
1.3.1 Varaktighet	6
1.3.2 Bedömningsgrunder	6
1.3.3 Barn	7
1.4 När kan färdtjänst inte beviljas?	7
1.4.1 Resor bekostade av det allmänna	8
1.5 Tillståndsnivå	8
1.5.1 Hjälpmedel	8
1.5.2 Extrahjälp av föraren	8
1.5.3 Ledsagare	9
1.5.4 Medresenär	9
1.5.5 KLED – ledsagare i allmän kollektivtrafik	10
1.5.6 Trappklättring	10
1.5.7 Bärhjälp	10
1.5.8 Liggande transport	10
1.5.9 Ledarhund	11
1.5.10 Sällskapsdjur	11
1.5.11 Dispens från fastställd tidtabell samt ensamresor	11
1.6 Resor mellan och i andra kommuner	11
1.6.1 Resor mellan kommuner	11
1.6.2 Resor utanför kommunen inom Östergötland (länsfärdtjänst)	11
1.6.3 Resor i annan kommun utanför Östergötlands län	12
1.7 Ansökan och beslut om färdtjänst	12
1.7.1 Färdtjänstutredning	12
1.7.2 Läkarintyg	12
1.7.3 Beslut	13
1.7.4 Tillståndets giltighet, omprövning och förlängning	13
1.7.5 Avslag och överklagande	13
1.7.6 Återkallelse av färdtjänstillstånd	13
2 Riksfärdtjänst	15
2.1 Vad är riksfärdtjänst?	15
2.2 Vem har rätt till riksfärdtjänst?	15
2.2.1 Barn	15
2.3 När kan riksfärdtjänst inte beviljas?	16

2.4 Färdsätt.....	17
2.4.1 Buss eller tåg med ledsagare	17
2.4.2 Flyg	18
2.4.3 Färdtjänstfordon hela resvägen.....	18
2.5 Avgift.....	19
2.6 Medresenär och ledsagare vid riksfärdtjänstresa	19
2.6.1 Medresenär	19
2.6.2 Ledsagare.....	19
2.6.3 Ledarhund	20
2.6.4 Sällskapsdjur	20
2.7 Ansökan och beslut om riksfärdtjänst.....	20
2.7.1 Riksfärdtjänstutredning.....	20
2.7.2 Läkarintyg	21
2.7.3 Beslut.....	21
2.7.4 Avslag och överklagande	22
2.7.5 Återkallelse av riksfärdtjänstillstånd	22
2.7.6 Ändring eller avbokning av resa	22
2.7.7 Trappklättring.....	22
Bilaga 1: Lag (1997:736) om färdtjänst	23
Bilaga 2: Lag (1997:735) om riksfärdtjänst.....	26

1 Färdtjänst

1.1 Vad är färdtjänst?

Färdtjänst är en form av kollektivtrafik och ett komplement till den allmänna kollektivtrafiken. Därför kallas den särskild kollektivtrafik. Färdtjänst ska göra det möjligt för individer med varaktiga funktionsnedsättningar att förflytta sig på egen hand.

Beslut om färdtjänst fattas enligt lag (1997:736) om färdtjänst, se bilaga 1.

1.1.1 Färdtjänstens servicenivå

Service utöver själva transporten regleras inte av färdtjänstlagen. Färdtjänst är enligt lagen därför i princip endast transport av en person från en punkt till en annan.

Exempel på tjänster utöver skyldighet enligt färdtjänstlagen:

- Trappklättrare
- Bärhjälp (lyfthjälp)
- Ledsagning av chauffören mellan bostad och fordon
- Ledsagning av chauffören mellan fordon och resmål
- Tillåtelse för medresenär att medfölja
- Färdtjänst utanför hemkommunen (när inte särskilda skäl föreligger)

1.2 Organisation

Varje kommun ansvarar för att färdtjänst av god kvalitet anordnas inom kommunen.

Färdtjänsthandläggare har fått delegation av Sociala myndighetsnämnden att utreda och fatta beslut om färdtjänst. Med undantag från dispens om ensamresor och resor utanför tidtabell, dessa beslut fattas av Sociala myndighetsnämnden. Sektor Samhällsbyggnad har ansvar för upphandling och drift av den särskilda kollektivtrafiken. Tidtabeller, trafikutbud, avgifter och övrig praktisk information som redovisas i dokumentet "Utförande av färdtjänst i Finspångs kommun".

Färdtjänstresor samordnas genom tidtabellbelagda resor inom Finspångs tätort och ytterområden.

Region Östergötland ansvarar för sjukresor inom kommunen, kommunöverskridande sjukresor samt kommunöverskridande färdtjänstresor. Finspångs kommun hänvisar till Region Östergötlands senast antagna regler för dessa resor.

1.3 Vem har rätt till färdtjänst?

För att beviljas färdtjänst krävs att den sökande är folkbokförd i Finspångs kommun. Enligt 7 § lag om färdtjänst ska den sökande ha en varaktig

funktionsnedsättning som medför väsentliga svårigheter att förflytta sig på egen hand eller att resa med allmänna kommunikationer.

1.3.1 Varaktighet

Den sökande ska ha en funktionsnedsättning som inte endast är tillfällig. Enligt rådande rättspraxis (RÅ 2007 ref 27) ska funktionsnedsättningen ha en beräknad varaktighet på minst tre månader efter individuell prövning.

1.3.2 Bedömningsgrunder

De bakomliggande orsakerna till funktionsnedsättningen kan vara av olika slag. Färdtjänst beviljas om funktionsförmågan är så pass nedsatt att den allmänna kollektivtrafiken inte kan utnyttjas på egen hand, eller om resor endast kan ske med väsentliga svårigheter. Bedömning av väsentliga svårigheter utgår från hur funktionsnedsättningen påverkar den sökandes funktionsförmåga, inte diagnosen i sig.

Nedan följer några exempel på funktionsnedsättningar som kan leda till att sökande bedöms ha sådana väsentliga svårigheter som krävs för att få färdtjänst.

- Väsentligt nedsatt gång- och rörelseförmåga
- Ofta och återkommande anfall av epilepsi
- Grav yrsel eller grava balanssvårigheter
- Grav hjärtsjukdom
- Psykisk ohälsa
- Neuropsykiatriska funktionsnedsättningar
- Orienteringssvårigheter på grund av sjukdom eller funktionsnedsättning
- Grav synnedsättning

Om färdtjänstillstånd ska beviljas för en sökande med synnedsättning får synskärpan i normalfallet inte överstiga 0,2. Tillsammans med grava synfältsinskränkningar kan högre synskärpa ge rätt till färdtjänst. Vid bedömning ska hänsyn tas till individens förmåga. Yngre personer har i allmänhet större förutsättningar att själva klara resor med kollektivtrafiken än äldre som drabbats av motsvarande synskada i sen ålder.

Individer med psykisk utvecklingsstörning som har påtagliga svårigheter att åka med allmänna kommunikationer kan beviljas färdtjänst.

Individer med psykisk ohälsa, exempelvis olika slag av fobier, kan vara berättigade till färdtjänst i de fall problemen uppstår vid själva resandet. Sådan funktionsnedsättning ska vara väl styrkt.

En funktionsnedsättning som i sig inte berättigar till färdtjänst kan tillsammans med ytterligare funktionsnedsättningar utgöra grund för att beviljas färdtjänst. När en ansökan om färdtjänst prövas, beaktas tillgängligheten i den allmänna kollektivtrafiken.

Rätten till färdtjänst är åldersoberoende. Hög ålder i sig ger inte rätt till färdtjänst. Däremot kan hög ålder försvåra den enskildes möjligheter att förflytta sig och resa med allmänna kommunikationer (enligt RÅ 2008 ref. 88).

1.3.3 Barn

I 7 § lag om färdtjänst betraktas man som barn upp till 18 års ålder då det gäller rätt till färdtjänst. I 6 kap. föräldrabalken (1949:381) finns bestämmelser om föräldraansvar, vilka ska beaktas.

För beviljande av färdtjänst för barn gäller följande i Finspångs kommun:

- Utgångspunkten vid bedömning av barns behov av färdtjänst är funktionsnedsättningens begränsningar i jämförelse med icke funktionsnedsatta barns utvecklings- och mognadsnivå.
- Om barnets svårigheter att förflytta sig eller att resa med allmänna kommunikationer i huvudsak beror på funktionsnedsättning, föreligger inte något föräldraansvar beträffande barnets möjlighet att förflytta sig. Barnet ska i detta fall beviljas färdtjänst.
- För personer under 18 år ska ansökan göras av vårdnadshavare/förmyndare.

Prövning av barns ansökningar görs utifrån barnkonventionen (2018:1197) och ska beakta barnets bästa och ge möjlighet för barnet att komma till tals i sitt ärende. Artikel 2 "alla barn har samma rättigheter och lika värde, ingen får diskrimineras". Artikel 3 "barnets bästa ska bedömas och beaktas vid alla åtgärder som berör barn".

Artikel 12 "barnet har rätt att uttrycka sin mening i alla frågor som rör det. Barnets åsikt ska tillmätas betydelse i förhållande till ålder och mognad. Barnet ska ha möjlighet att höras antingen direkt eller genom en företrädare. Artikeln ger inte barnet rätt till självbestämmande".

Artikel 23.1 att "ett barn som med psykisk eller fysisk funktionsnedsättning bör åtnjuta ett fullvärdigt och anständigt liv under förhållanden som säkerställer värdighet, främjar tilltron till den egna förmågan och möjliggör barnets aktiva deltagande i samhällslivet".

1.4 När kan färdtjänst inte beviljas?

Färdtjänst beviljas inte på grund av att det saknas allmänna kommunikationer. Lång väg till busshållplats eller ett glest utbud av allmänna kommunikationer ger inte rätt till färdtjänst.

Funktionsnedsättning som endast medför väsentliga svårigheter under korta perioder berättigar som regel inte till färdtjänst.

Enligt 7 § lag om färdtjänst ska prövningen göras i förhållande till barn i motsvarande ålder utan funktionsnedsättning om sökanden är under 18 år. Om barnets svårigheter att förflytta sig eller att resa med allmänna kommunikationer i huvudsak beror på den för åldern typiska utvecklingsnivån och mognaden, ingår

det i föräldraansvaret att hjälpa barnet med förflyttning eller resor. Barnet ska i detta fall inte beviljas färdtjänst.

1.4.1 Resor bekostade av det allmänna

Resor som av någon annan anledning bekostas av det allmänna kan inte bli aktuella som färdtjänstresor. Med det allmänna menas resor som staten, kommunen eller regionen enligt lag eller förordning är skyldiga att anordna eller bekosta. Exempel på detta är sjukresor, skolskjuts, resor till och från anpassad utbildning och resor för individer i arbetslivsinriktad rehabilitering.

Andra exempel på resor som bekostas av det allmänna är resor i samband med vistelse på kriminalvårdsanstalt. Individ som inte är folkbokförd i riket, till exempel asylsökande flykting, kan inte beviljas färdtjänst. Vederbörande ska istället hänvisas till Migrationsverket.

1.5 Tillståndsnivå

Enligt 9 § lag om färdtjänst får tillståndet i skälig omfattning förenas med föreskrifter om:

- färd sätt
- inom vilket område resor får göras och
- hur många resor tillståndet omfattar.

Om det finns särskilda skäl, får tillståndet även i övrigt förenas med villkor. Villkoren kan även komma att ändras utifrån förändrade politiska direktiv.

Nedan redovisas de tillståndsnivåer som finns inom Finspångs kommun. Rätten till en viss tillståndsnivå ska alltid prövas individuellt.

1.5.1 Hjälpmedel

Frågan om hjälpmedel berörs inte i färdtjänstlagen eller i förarbetena. Därför har inte en färdtjänstresenär någon ovillkorlig rätt att ta med sig hjälpmedel som behövs på resmålet, om dessa inte behövs under själva resan. Endast tillåtna förflyttningshjälpmedel får tas med i färdtjänstfordonet.

Om en färdtjänstresenär behöver sitta i rullstol under färd ska rullstolen vara godkänd för persontransport i fordon och vara utrustad för detta enligt rullstolstillverkarens anvisningar. Färdtjänstresenären, god man alternativt vårdnadshavaren ansvarar för att kontrollera att rullstolen är godkänd.

Chauffören har rätt att neka färdtjänstresenären att åka med om rullstolen inte går att spärra fast på ett säkert sätt.

Scooter är ej tillåten att medta i färdtjänst.

1.5.2 Extrahjälp av föraren

Färdtjänstresenär som på grund av funktionsnedsättning inte klarar att ta sig till entrén på egen hand kan få hjälp av föraren att hämtas och lämnas vid

lägenhetsdörr, vid port till dagverksamhet eller liknande. Det kan vara hjälp i trappa, att öppna dörrar, med hjälpmedel eller att hitta rätt adress. Enbart behov av att bära väskor och kassar ger inte rätt till extrahjälp.

1.5.3 Ledsagare

Färdtjänstresenär kan beviljas rätt att ta med sig ledsagare som ska ge stöd och hjälp till individen under själva färdtjänstresan om det krävs för att resan ska kunna genomföras. Ledsagare beviljas då det bedömts att föraren ej kan tillhandahålla tillräcklig hjälp. Behovet av ledsagare ska finnas vid samtliga resor för att det ska beviljas. Den som beviljats ledsagare i färdtjänsten har även rätt att ta med sig en medresenär.

Färdtjänstresenär under sex år ges rätt till ledsagare utan prövning enligt regionens reseregler. Färdtjänstresenär under sex år får av säkerhetsskäl inte resa utan ledsagare.

Färdtjänstresenär som vid upprepade incidenter har framkallat fara för sig själv, andra resenärer och föraren, kan bli ålagd att ta med sig en ledsagare vid samtliga resor.

Föraren kan neka färdtjänstresan om ledsagare inte följer med.

För ledsagare gäller följande i Finspångs kommun:

- Färdtjänstresenär har behov av stöd under själva resan.
- Ledsagaren ska stiga på och av vid samma plats som färdtjänstresenären.
- Ledsagaren reser gratis.
- Den individ som är färdtjänstberättigad kan själv inte vara ledsagare.
- Ledsagare ska kunna tillgodose den färdtjänstberättigades hjälpbehov.
- En ledsagare får medfölja under varje färdtjänstresa. Efter individuell prövning kan fler än en ledsagare medfölja under varje färdtjänstresa.
- Ledarhund är att betrakta som ledsagare. Förtydligande kring ledarhund finns under punkten 2.6.3 Ledarhund.

Det åvilar färdtjänstresenären att själv ordna med ledsagare, när tillstånd till sådan är beviljad.

1.5.4 Medresenär

Många färdtjänstresenärer kan genomföra resan själva eller med det stöd som transportören ger och utifrån detta beviljas inte ledsagare. Behov av stöd vid resans mål kan dock föreligga och utifrån detta har man möjligheten att medföra medresenär.

För medresenär gäller följande i Finspångs kommun:

- Medresenären ska stiga på och av vid samma plats som färdtjänstresenären.
- Medresenären betalar samma avgift som färdtjänstresenären.
- Efter individuell prövning kan färdtjänstresenär medges rätt till flera medresenärer. Grund för detta kan till exempel vara att färdtjänstresenären

har minderåriga barn eller om minderårig resenär har syskon eller föräldrar som behöver resa med.

- Antalet medresenärer kan aldrig bli större än sällskapet som ryms i det anvisade fordonet.
- Personal som är anställd inom kommunens Socialtjänst eller personlig assistent enligt LSS, Lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade, får följa med utan att betala egenavgift om hjälp behövs vid framkomsten. Avser resor inom Finspångs kommun.

1.5.5 KLED – ledsagare i allmän kollektivtrafik

Alla färdtjänstresenärer i Finspångs kommun har rätt att ta med sig en ledsagare avgiftsfritt på Östgötatrafikens kollektivtrafik i hela Östergötlands län.

1.5.6 Trappklättring

Det finns ingen skyldighet enligt färdtjänstlagen att tillhandahålla trappklättring.

I grundservicen ingår följande assistans av föraren alltid i färdtjänst:

- Hjälptjänst i och ur fordonet inklusive utfällning av ramp vid behov
- Hjälptjänst med att ta på och av säkerhetsbälte
- I och urlastning av bagage och hjälpmedel
- Assistans till och från port i markplan

Finspångs kommun tillhandahåller inte servicen gällande trappklättring för färdtjänstresor inom kommunen eller vid kommunöverskridande färdtjänst. Om behovet av trappklättring finns för färdtjänstresenären, faller det på individen att arrangera det vid alla färdtjänstresor.

För trappklättring vid sjukresor inom kommunen och kommunöverskridande sjukresor samt kommunöverskridande färdtjänstresor gäller Regionen Östergötlands senast antagna regler för dessa resor.

Färdtjänstresenär som beviljats trappklättring innan dessa riktlinjer fastställts, kvarstår beslutsperioden, alternativt avslutas om behov förändras.

1.5.7 Bärhjälp

Färdtjänstförarna ansvarar inte för att utföra bärhjälp i form av förflyttning av person. Färdtjänstförarna hjälper endast till i samband med förflyttning i, inom och ur fordon. (I övrigt se punkt 1.5.2 Extrahjälp av föraren).

1.5.8 Liggande transport

Färdtjänstförarna ansvarar inte för att utföra liggande transport. Färdtjänstförarna hjälper endast till i samband med förflyttning i, inom och ur fordon. Regionen ansvarar för liggande transport till och från vård, se vidare på deras webbplats.

1.5.9 Ledarhund

Ledarhund eller annan servicehund får följa med i färdtjänstfordonet utan avgift.

1.5.10 Sällskapsdjur

Husdjur får medfölja i mån av plats och ska transporteras i bur (som tillhandahålls av resenären) och färdas i fordonets lastutrymme. Resenären ansvarar för husdjuret under resan. För sällskapsdjur betalas kontantpris för ungdom.

Med hänsyn till allergiproblem kan resenärer med sällskapsdjur hänvisas till särskilda fordon, vilket kan innebära en ändring av önskad avresetid.

1.5.11 Dispens från fastställd tidtabell samt ensamresor

Generellt kan inte färdtjänstresenärer beviljas dispens från fastställd tidtabell, men det är möjligt att beviljas dispens vid enskild resa, ej vid regelbundet förekommande resor. Exempelvis för att möjliggöra en viktig händelse som sker vid ett engångstillfälle, som bröllop eller begravning i någon av kommunens småorter och det inte går någon tur som passar eller väntan blir orimligt lång.

För att beviljas ensamåkning krävs att funktionsnedsättningen omöjliggör kontakt med andra till exempel vid grav allergi eller hög infektionskänslighet. Ensamåkning kan endast beviljas om det är en förutsättning för att resan ska kunna genomföras.

Beslut om dispens fattas enligt delegationsordning.

1.6 Resor mellan och i andra kommuner

Enligt 3 § lag om färdtjänst kan färdtjänstillståndet även gälla för resor mellan kommunen och en annan kommun om det finns särskilda skäl. En kommun får för sina kommuninvånare anordna färdtjänst också i eller mellan andra kommuner.

1.6.1 Resor mellan kommuner

Tillståndet gäller för resor inom Finspångs kommuns gränser. Den färdtjänstberättigade får resa så mycket som individen har behov av, men resandet bör planeras så att inte uppenbart onödigt många resor görs. Färdtjänstresenärer som bor norr om en tänkt linje Kalbo-Asketorp, kan åka till och från Vingåker och Katrineholms centrum. Färdtjänstresenärer som bor norr i område Regna-Hävla-Kalbo kan i begränsad omfattning åka till Vingåker och Katrineholms centrum.

1.6.2 Resor utanför kommunen inom Östergötland (länsfärdtjänst)

Ett beslut om färdtjänstillstånd i Finspångs kommun innebär att den färdtjänstresenären även har rätt att genomföra resor mellan kommunerna i Östergötlands län. Färdtjänstresenär har även rätt att resa inom andra kommuner i Östergötland enligt de regler och avgifter som gäller i den aktuella kommunen.

Utöver ovanstående hänvisar Finspångs kommun till Region Östergötlands senast antagna regler för dessa resor.

1.6.3 Resor i annan kommun utanför Östergötlands län

Vistelse i annan kommun än Östergötland ger inte rätt till färdtjänst.

Undantag är individer med skyddad identitet som är kvarskrivna i Finspångs kommun.

1.7 Ansökan och beslut om färdtjänst

Ansökan om färdtjänst görs hos Myndighetskontoret vård och omsorg.

Färdtjänsthandläggare utreder och fattar beslut om färdtjänst.

- Ansökan kan göras digitalt på kommunens hemsida eller lämnas som blankett.
- Ansökan kan behöva kompletteras med aktuellt utlåtande som styrker funktionshindret. Se (1.7.2 Läkarintyg).
- Handläggning av ett ärende sker enligt bestämmelserna i förvaltningslag (2017: 900) och lag (1997:736) om färdtjänst tillsammans med kommunens kompletterande riktlinjer.

1.7.1 Färdtjänstutredning

Det primära beslutsunderlaget är det som kommer fram i en dialog mellan den sökande och färdtjänsthandläggaren. Detta sker genom telefonutredning eller personligt möte. Det som framkommer och som är av betydelse för beslut om färdtjänst dokumenteras i färdtjänstutredningen. Förvaltningslagens regler gäller för handläggning av ärenden.

Om en sökande behöver tolk i samband med utredning ska Sociala myndighetsnämnden anlita en tolk via en tolkförmedling och bekosta denne.

Behövs kontakt med andra, så måste handläggaren ha samtycke av den sökande.

Har sökande ansökt om färdtjänst, riksfärdtjänst, parkeringstillstånd tidigare, används tidigare utredning som en del av beslutsunderlaget.

Handläggningstiden är normalt fyra veckor och tiden räknas utifrån att en fullständig ansökan inkommit.

1.7.2 Läkarintyg

Vid en förstagångsansökan krävs intyg för att individen ska styrka funktionsnedsättning, behov och varaktighet. Med undantag då den sökande har fått beslut om/ bor på särskilt boende, gruppboende, eller är över 90 år gammal.

Vid förlängningsansökan kan funktionsnedsättning, behov, varaktighet, förändrat behov behöva styrkas. Framgår det av tidigare intyg att behov är tills vidare/ livslångt så behövs inget intyg.

Utlåtande kan skrivas av läkare, arbetsterapeut, sjukgymnast eller annan med specialistkompetens.

Den sökande har tre månader på dig att inkomma med intyg om det inte bifogats med ansökan, därefter avskrivs ärendet om inget intyg inkommit.

Inkommer ett intyg direkt från Regionen, skickas brev till individen med anmodan att inkomma med ansökan. Inkommer ingen ansökan inom en månad, avskrivs ärendet.

Den som söker färdtjänst ansvarar själv för att skaffa och bekosta det utlåtandet. Ett intyg i sig är inte tillräckligt för att få ett färdtjänstillstånd. Däremot utgör intyget en del av beslutsunderlaget.

1.7.3 Beslut

Beslut meddelas den sökande skriftligt.

Om uppgift av annan part tillförts ärendet i efterhand, får enligt 17§ Förvaltningslagen inte ett ärende avgöras utan att den sökande har underrättats om uppgiften. Vid eventuellt avslag ska till exempel läkarutlåtande och färdtjänstutredning kommuniceras till sökande före beslut. Gäller intyg som inkommit direkt från Regionen, gäller ej om intyg inkommit tillsammans med ansökan.

1.7.4 Tillståndets giltighet, omprövning och förlängning

Enligt 9 § lag om färdtjänst meddelas tillstånd för färdtjänst för viss tid eller tills vidare. Vid beslut om färdtjänstillstånd för viss tid kan giltighetstiden fastställas till minst tre månader och längst fem år.

1.7.5 Avslag och överklagande

Om individen är missnöjd med beslutet kan det överklagas till förvaltningsrätten. Vid avslag och delavslag skickas information om hur man överklagar tillsammans med beslutet. Färdtjänsthandläggare ska vid behov vägleda den sökande.

Överklagandet ska skickas till färdtjänsthandläggare inom tre veckor från det att den sökande fick del av beslutet. Färdtjänsthandläggare avgör om det finns skäl för omprövning, om överklagandet inkommit inom rätt tid och om det ska skickas vidare till förvaltningsrätten. Om den sökande eller kommunen är missnöjd med förvaltningsrättens dom kan domen överklagas till kammarrätten. Ett överklagande ska innehålla ett yrkande om prövningstillstånd. Kammarrättens dom kan överklagas till Högsta förvaltningsdomstolen.

1.7.6 Återkallelse av färdtjänstillstånd

Enligt 12 § lag om färdtjänst får ett tillstånd återkallas om förutsättningarna för tillståndet inte längre finns. Ett tillstånd får också återkallas om tillståndshavaren gjort sig skyldig till allvariga eller upprepade överträdelse av de föreskrifter och villkor som gäller för färdtjänsten. Även föreskrifter och villkor får ändras om ändrade förhållanden föranleder det. I regionens regelverk finns ordningsregler samt anvisningar för säkerhet och trivsel i färdtjänstfordonen.

Beslut om att återkalla färdtjänstillstånd kan överklagas till Förvaltningsrätten i Östergötland.

Återkallande av färdtjänstillståndet kan förledas av om tillståndshavaren till exempel:

- Upprepade icke avbokade och icke genomförda beställda resor, s.k. bomresor.
- Att färdtjänstresenär låter obehöriga nyttja färdtjänst.
- Att färdtjänstresenär ej följer beslutsordning avseende resesätt/fordonsval.
- Vid hotfullt uppträdande samt vållande av obehag för medpassagerare/föraren.
- Vid alkohol- och/eller drogpåverkan i den omfattning att det kan äventyra säkerheten för färdtjänstresan.
- Att färdtjänstresenär skadar fordonet eller dess utrustning.
- Om färdtjänstresenär folkbokfört sig i annan kommun upphör färdtjänstillståndet att gälla från och med utflyttnings datum.

2 Riksfärdtjänst

2.1 Vad är riksfärdtjänst?

Riksfärdtjänst är resor som sker inom Sverige från en kommun till en annan utanför Östergötland. Riksfärdtjänst innebär att kommunen lämnar ersättning för reskostnader för personer som till följd av en stor och varaktig funktionsnedsättning måste resa på ett särskilt kostsamt sätt.

Beslut om riksfärdtjänst fattas enligt lag (1997:735) om riksfärdtjänst, se bilaga 2.

Ansökan om riksfärdtjänst görs skriftligen hos färdtjänsthandläggare som utreder och beslutar om riksfärdtjänstillstånd.

Något generellt tillstånd för riksfärdtjänst kan inte utfärdas eftersom varje enskild resa ska prövas utifrån 5 § lag om riksfärdtjänst.

Riksfärdtjänstresor sker i första hand med allmänna kommunikationer tillsammans med ledsagare och i andra hand med särskilt anpassade färdtjänstfordon. I de flesta fall är resa med allmänna kommunikationer möjlig eftersom tåg och tågstationer är anpassade för personer med funktionsnedsättning.

2.2 Vem har rätt till riksfärdtjänst?

Enligt 1 § lag om riksfärdtjänst ska funktionsnedsättningen vara stor och varaktig för att riksfärdtjänst ska beviljas. Enbart hög ålder, mindre funktionsnedsättningar, oro och allmänna svårigheter att resa med den allmänna kollektivtrafiken ger inte rätt till riksfärdtjänst.

Enligt 5 § i samma lag ska funktionsnedsättningen medföra att resorna inte kan ske till normala reskostnader med allmänna kommunikationer eller inte kan göras utan ledsagare. Det innebär att resor inte kan genomföras på egen hand med allmänna kommunikationer och med den service som normalt kan ges av trafikföretaget. Med normala reskostnader avses motsvarande resa med tåg i andra klass.

Riksfärdtjänst kan inte beviljas för tillfälliga funktionsnedsättningar eller sjukdomar. Funktionsnedsättningen ska ha en beräknad varaktighet på minst tre månader efter individuell prövning.

Enligt 4 § lag om riksfärdtjänst prövas frågor om tillstånd av den kommunen där den sökande är folkbokförd. Riksfärdtjänstresa ska göras inom landet från en kommun till en annan och ändamålet ska vara rekreation, fritidsresa eller annan enskild angelägenhet.

2.2.1 Barn

Vid bedömning av riksfärdtjänst till barn beaktas barnets funktionshinder och vårdnadshavarens ansvar. Tillståndet till riksfärdtjänst begränsas med hänvisning till föräldraansvaret och barnets ålder och mognad. I föräldrabalken 6 kap. finns bestämmelser om föräldraansvar, vilka också ska beaktas.

Enligt 5 § lag om riksfärdtjänst ska prövningen göras i förhållande till barn i motsvarande ålder utan funktionsnedsättning om sökanden är under 18 år.

När det gäller äldre barn fyllda 12 år, är utgångspunkten vad ett jämnårigt icke funktionshindrat barn klarar av. Är ett äldre barn på grund av sitt funktionshinder förhindrat att göra sådana resor som jämnåriga normalt klarar av kan tillstånd till riksfärdtjänst beviljas.

Yngre barn under 12 år, reser normalt inte ensam och avgörande för om ett yngre barn ska beviljas riksfärdtjänst är därför om barnet kan resa med allmänna kommunikationer tillsammans med en vuxen. Kan barnet inte resa med allmänna kommunikationer även om det åtföljs av en vuxen kan tillstånd till riksfärdtjänst beviljas. Däremot beviljas normalt inte tillstånd till ledsagare då även icke funktionshindrade mindre barn behöver följas av vuxen.

Prövning av barns ansökningar görs utifrån barnkonventionen (2018:1197) och ska beakta barnets bästa och ge möjlighet för barnet att komma till tals i sitt ärende. Artikel 2 "alla barn har samma rättigheter och lika värde, ingen får diskrimeras". Artikel 3 "barnets bästa ska bedömas och beaktas vid alla åtgärder som berör barn".

Artikel 12 "barnet har rätt att uttrycka sin mening i alla frågor som rör det. Barnets åsikt ska tillmätas betydelse i förhållande till ålder och mognad. Barnet ska ha möjlighet att höras antingen direkt eller genom en företrädare. Artikeln ger inte barnet rätt till självbestämmande".

Artikel 23.1 att "ett barn som med psykisk eller fysisk funktionsnedsättning bör åtnjuta ett fullvärdigt och anständigt liv under förhållanden som säkerställer värdighet, främjar tilltron till den egna förmågan och möjliggör barnets aktiva deltagande i samhällslivet".

2.3 När kan riksfärdtjänst inte beviljas?

Om den sökande bedöms klara att resa med tåg, buss eller flyg på egen hand kan inte riksfärdtjänst beviljas. Funktionsnedsättningar som endast medför väsentliga svårigheter under korta perioder berättigar som regel inte till riksfärdtjänst.

Riksfärdtjänst beviljas inte på grund av att allmänna kommunikationer saknas på viss sträcka, avgår för sällan eller vid viss tid. Detta då prövning utgår från sökandens funktionsnedsättning och de allmänna kommunikationer som går till orten som sökanden ansökt resa till.

Riksfärdtjänst kan inte beviljas om resan av någon anledning bekostas, helt eller delvis, av det allmänna. Skolskjuts, anställningsintervjuer eller pendlingsstöd bekostade av Arbetsförmedlingen och arbetslivsinriktad rehabilitering bekostad av Försäkringskassan är exempel på resor som bekostas av det allmänna.

Riksfärdtjänst kan inte heller beviljas för resor som har direkt samband med ett medicinskt vårdbehov, det vill säga utredning och behandling av sjukdom eller skada.

När en annan nämnd placerar en person i en annan kommun kan det uppstå behov av resor. Dessa resor är inte heller riksfärdtjänst.

Riksfärdtjänst kan inte beviljas för arbetsresor. I princip skall inga arbetsresor eller resor i samband med utbildning företas med riksfärdtjänst. Resor till utbildning som är att betrakta som ren fritidsverksamhet, till exempel en kvällskurs som anordnas av något studieförbund får dock genomföras med riksfärdtjänst. (Transportrådets allmänna råd för riksfärdtjänsten, 1989:3)

Resor till och från en skola eller utbildning i samband med läsårets start och slut kan inte beviljas som riksfärdtjänst. Däremot kan resor till och från hemkommunen under terminen beviljas som riksfärdtjänst eftersom det betraktas som enskild angelägenhet.

När det gäller riksgymnasium för rörelsehindrade eller döva och hörselskadade ungdomar bekostar Centrala Studiestödsnämnden (CSN) ett visst antal hemresor till och från Finspång. Enligt rådande rättspraxis (KR i Jönköping, mål nr 1119–10) ska inte riksfärdtjänst beviljas om sökande har rest upp de hemresor som bekostas av CSN.

Om den sökande har ersättning enligt lagen (2010:110) Socialförsäkringsbalken, (SFB), och om resan kan ske med allmänna kommunikationer tillsammans med ledsagare, bör det prövas om kostnader för assistentens resa helt eller delvis kan anses ingå i assistansersättningen, varför riksfärdtjänst inte ska beviljas. (Handbok i riksfärdtjänst, 2009)

2.4 Färdsätt

Enligt 7 § lag om riksfärdtjänst får tillståndet förenas med föreskrifter om färdsätt. Vid riksfärdtjänst är det funktionsnedsättningens svårighetsgrad och på vilket sätt detta begränsar möjligheten att resa med allmänna kommunikationer det avgörande vid valet av färdmedel (prop. 1996/97:115 s. 51).

2.4.1 Buss eller tåg med ledsagare

Det är funktionsnedsättningens svårighetsgrad som är avgörande för vilket färdmedel som beviljas. Detta innebär att buss- eller tågresor med ledsagare ska prövas i första hand. På många tåg finns rullstolslyft eller lågt insteg samt rullstolsplats, vilket gör att även rullstolsburna kan klara tågresor.

Färdtjänsthandläggaren undersöker förutsättningar för den aktuella resan.

Klarar sökande en tågresor med ledsagares hjälp kan inte riksfärdtjänstresa med annat färdmedel bli aktuellt. Glest utbud av tågförbindelse, tågtider som inte passar eller att ledsagare inte kan ordnas ger inte rätt till riksfärdtjänstresa med bil.

Den sökande har inte rätt till annat färdmedel än tåg på grund av att hen har behov av hjälpmedel under vistelsen vid resmålet. Prövning av rätten till riksfärdtjänst bör ske utifrån behoven vid resan som sådan och inte behoven under vistelsen vid resmålet. Enligt rådande rättspraxis (Kammarrätten i Stockholm i mål nr 3295-14 och mål nr 5052-17) ska sökandes behov av hjälpmedel alltså vara knutet till själva resan för att tillstånd till riksfärdtjänst ska beviljas.

Den sökande får själv anordna transport av extra hjälpmedel. Barn under 18 år är undantagna och får därmed ta med sig extra hjälpmedel.

Vid tågresa beviljas ledsagare och kommunen ersätter ledsagarens tågbiljett. Ledsagarens uppgift är att hjälpa resenären för att resan ska kunna genomföras. Beslut om tågresa med ledsagare kan vid behov kompletteras med en anslutningsresa med färdtjänstfordon för att resenären ska komma ända fram till besöksadressen.

Riksfärdtjänst kan även beviljas med buss och ledsagare. Beslut om bussresa med ledsagare kan vid behov kompletteras med en anslutningsresa med färdtjänstfordon för att resenären ska komma ända fram till besöksadressen.

Upp till 2 byten anses normalt. Klarar resenären fler byten, så bedöms det som normalt.

2.4.2 Flyg

Flygpersonalen ger i allmänhet så god service att synnerliga skäl ska finnas för att en flygresor ska bedömas som en riksfärdtjänstresa. Den extraservice som erbjuds gör att även en individ med funktionsnedsättning kan resa med flyg på egen hand, vilket innebär att personen inte får någon merkostnad.

Enligt rådande rättspraxis (KR i Göteborg, mål nr 2183-98) ska inte riksfärdtjänst beviljas om en resa är av sådan längd att det normala resesättet är flyg även för personer utan funktionsnedsättning.

Om en resenär kan resa utan ledsagare med flyg på en sträcka där flyg inte är att betrakta som normalt färd sätt, samt där detta alternativ är billigare än att ge resenären resa med tåg och ledsagare kan riksfärdtjänstresa med flyg beviljas.

Riksfärdtjänst med flyg kan också beviljas om individen ska resa på en sträcka där flyg är att betrakta som normalt färd sätt och resenären inte kan genomföra resan utan ledsagare.

Riksfärdtjänstresan kan kompletteras med tillstånd för tåg eller buss tillsammans med ledsagare. Tillståndet kan även kompletteras med anslutningsresor med färdtjänstfordon mellan flygplatsen och besöksadressen.

2.4.3 Färdtjänstfordon hela resvägen

Tillstånd att åka färdtjänstfordon hela resvägen kan bli aktuellt när den sökande inte ens med hjälp av ledsagare har förutsättningar att på ett rimligt sätt klara en resa med allmänna kommunikationer. Särskild prövning kan även ske vid resor till begravning samt flytt till särskilt boende i annat län.

Resorna samordnas, vilket innebär att resenären måste beräkna extratid för det. Resa med färdtjänstfordon kan tidigare- eller senareläggas. Hur stor förskjutning i tiden som är möjligt och rimligt är beroende av resenärens funktionsnedsättning samt om det finns särskilda skäl.

Resorna sker med färdtjänstfordon det vill säga personbil eller specialfordon.

2.5 Avgift

Enligt 8 § lag om riksfärdtjänst ska resenären betala en egenavgift som motsvarar normala reskostnader med allmänna färdmedel. Avgiftens storlek finns reglerat i Förordningen om egenavgifter vid resor med riksfärdtjänst (SFS 1993:1148). Se gällande avgift på webbplats <https://www.rft.se/resenarer/egenavgifter/>

2.6 Medresenär och ledsagare vid riksfärdtjänstresa

2.6.1 Medresenär

Vid resor med allmänna kommunikationer kan resenären, utöver eventuell ledsagare, ta med en medresenär samt två egna barn till och med 15 år. Medresenär och barn betalar sin egen biljett samt bokningsavgift.

Vid resor med färdtjänstfordon får resenären ta med en medresenär samt två egna barn till och med 15 år. Större fordon än vad som krävs på grund av individens funktionsnedsättning får dock inte utnyttjas. Medresenär och egna barn betalar samma egenavgift som resenären.

2.6.2 Ledsagare

Enligt 6 § lag om riksfärdtjänst kan avgiftsfri ledsagare beviljas. Många individer med funktionsnedsättning kan använda den allmänna kollektivtrafiken om de har en ledsagare med sig.

Den som har behov av personligt stöd för att kunna genomföra en resa har rätt att beviljas ledsagare. Med ledsagare avses den person som följer med resenären för att hjälpa till under själva resan. I de fall individen endast behöver ledsagare för att genomföra vissa delar av resan ska ledsagare ändå beviljas för hela resan. Transportenheten ersätter ledsagarens samtliga resekostnader i samband med ledsagning. För ledsagares resor utan resenären, ska endast det billigaste färd sättet ersättas. Det är inte transportörens skyldighet att anordna ledsagare till resan.

Ledsagare vid resa med allmänna kommunikationer:

Vid riksfärdtjänstresa med allmänna kommunikationer beviljas resenären en ledsagare. Transportenheten ställer då krav på att resenären ska ta med sig en ledsagare. Detta beror på att resan måste bli dyrare än en vanlig resa för att riksfärdtjänst ska kunna beviljas. Medföljer inte ledsagare uppfylls i normalfallet inte det kravet eftersom ingen extra reskostnad tillkommer. Att resenären inte själv kan ordna med ledsagare är inte skäl till att bevilja resa med ett mer kostsamt färd sätt som till exempel taxi.

Ledsagare vid resa med färdtjänstfordon:

Det ska finnas särskilda skäl om ledsagare ska beviljas för resor med färdtjänstfordon. Hjälpp behovet ska vara av personligt slag och så pass stort att förarens hjälp inte är tillräcklig. För att beviljas ledsagare ska hjälpp behovet vara knutet till själva resan, det vill säga när resenären sitter i fordonet. Hjälpp behov före och efter resa är i sig inte berättigande till ledsagare.

Den individ som klarar att utföra den hjälp som förväntas kan vara ledsagare. Även en anhörig med samma resmål kan vara ledsagare. Resenären får själv ordna en ledsagare. Att resenären inte har någon ledsagare under resa med allmänna kommunikationer, utgör inte grund för att bevilja riksfärdtjänst med särskilt färdtjänstfordon hela vägen.

2.6.3 Ledarhund

Resenärens ledarhund får följa med vid riksfärdtjänstresa utan avgift.

2.6.4 Sällskapsdjur

Husdjur får medfölja i mån av plats och ska transporteras i bur (som tillhandahålls av resenären) och färdas i fordonets lastutrymme. Resenären ansvarar för husdjuret under resan. För sällskapsdjur betalas kontantpris för ungdom.

Med hänsyn till allergiproblem kan resenärer med sällskapsdjur hänvisas till särskilda fordon, vilket kan innebära en ändring av önskad avresetid.

2.7 Ansökan och beslut om riksfärdtjänst

Ansökan om riksfärdtjänst görs hos färdtjänsthandläggare utreder och fattar beslut i ärendet.

- Ansökan kan göras digitalt på kommunens hemsida eller lämnas som blankett.
- Ansökan kan behöva kompletteras med aktuellt utlåtande som styrker funktionshindret. Se punkt 2.7.2 Läkarintyg.
- Ansökan ska komma in till Myndighetskontoret, vård och omsorg, senast tre veckor före planerat avresedatum.
- För resor vid jul och nyår ska ansökan inkomma senast i mitten av november.
- Ansökan om riksfärdtjänst ska snabbbehandlas om resan är av akut karaktär och om resbehovet inte har kunnat förutses, till exempel i samband med begravning eller nära anhörigs sjukdom.
- Ansökan som kommer in för sent ger inte skäl till förtur.
- Ansökan som inkommer för sent, avvisas. Detta innebär att ansökningar som inkommer senare än tre veckor före avresa, alternativt jul- och nyårsresor som inkommer senare än i mitten av november avvisas.
- Handläggning av ett ärende sker enligt bestämmelserna i förvaltningslag (2017: 900) och lag (1997:736) om färdtjänst tillsammans med kommunens kompletterande riktlinjer.

2.7.1 Riksfärdtjänstutredning

Det primära beslutsunderlaget är det som kommer fram i en dialog mellan den sökande och färdtjänsthandläggaren. Det som framkommer och som är av

betydelse för beslut om riksfärdtjänst dokumenteras i utredningen.
Förvaltningslagens regler gäller för handläggning av ärenden.

Det är den sökande som ska lämna den information som behövs för att ärendet ska kunna handläggas.

Om en sökande behöver tolk i samband med utredning bokar Sociala myndighetsnämnden sådan via en tolkförmedling och står för kostnaden.

Har sökande ansökt om färdtjänst, riksfärdtjänst, parkeringstillstånd tidigare, används tidigare utredning som en del av beslutsunderlaget.

Efter samtycke av sökande kan kontakt tas med andra som kan lämna information kring sökandes behov.

Har sökande ansökt om riksfärdtjänst, färdtjänst, parkeringstillstånd tidigare, används tidigare underlag som en del av beslutsunderlaget.

2.7.2 Läkarintyg

Om samtalet med sökande inte ger tillräckligt underlag kan det bli aktuellt att begära in ett läkarintyg som styrker funktionsnedsättningen och dess konsekvenser. Ett läkarintyg eller särskild utredning i sig berättigar inte till riksfärdtjänst, utan utgör endast en del av ett vidare beslutsunderlag. Individerna som söker riksfärdtjänst ansvarar själv för att skaffa och bekosta det utlåtandet.

Intyg kan skrivas av läkare, arbetsterapeut, sjukgymnast eller annan med specialistkompetens.

Den sökande har tre månader på sig att inkomma med intyg, därefter avskrivs ärendet om inget intyg inkommit.

Hinner resans avresedatum passera innan intyg inkommit, avskrivs ansökan.

2.7.3 Beslut

Beslutet ska delges skriftligt.

Av alla beslut ska tydligt framgå:

- vad som har beslutats (dvs bifall eller avslag)
- vem som är beslutsfattare
- datum för beslutet

Av beslut om bifall till tillstånd ska dessutom framgå:

- resmål
- vid vilket/vilka datum tillståndet gäller
- om medresenär ska följa med
- om ledsagare beviljats
- vilket/vilka färdmedel som får användas
- om anslutningsresa beviljats

Beslut om riksfärdtjänst meddelas normalt för en resa i taget. En resa är lika med en resa tur och retur.

Tillstånd kan beviljas för regelbundet återkommande resor till ett speciellt resmål under ett år.

Om uppgift av annan part tillförts ärendet i efterhand, får enligt 17§ Förvaltningslagen inte ett ärende avgöras utan att den sökande har underrättats om uppgiften. Vid eventuellt avslag ska till exempel läkarutlåtande och riksfärdtjänstutredning kommuniceras till sökande före beslut. Gäller intyg som inkommit direkt från Regionen, gäller ej om intyg inkommit tillsammans med ansökan.

2.7.4 Avslag och överklagande

Om den sökande är missnöjd med beslutet kan det överklagas till förvaltningsrätten. Vid avslag och delavslag skickas information om hur man överklagar tillsammans med beslutet. Färdtjänsthandläggare ska vid behov vägleda den sökande.

Överklagandet ska skickas till färdtjänsthandläggare inom tre veckor från det att den sökande fick del av beslutet. Färdtjänsthandläggare avgör om det finns skäl för omprövning, om överklagandet inkommit inom rätt tid och om det ska skickas vidare till förvaltningsrätten. Om den sökande eller kommunen är missnöjd med förvaltningsrättens dom kan domen överklagas till kammarrätten. Ett överklagande ska innehålla ett yrkande om prövningstillstånd. Kammarrättens dom kan överklagas till Högsta förvaltningsdomstolen.

2.7.5 Återkallelse av riksfärdtjänstillstånd

Enligt 9 § lagen om riksfärdtjänst får ett tillstånd att anlita riksfärdtjänst återkallas om förutsättningarna för tillståndet inte längre finns. Ett tillstånd får också återkallas om tillståndshavaren har gjort sig skyldig till allvarliga eller upprepade överträdelse av de föreskrifter som gäller för riksfärdtjänsten.

Beslut om att återkalla tillstånd att anlita riksfärdtjänst kan överklagas till Förvaltningsrätten i Östergötland.

2.7.6 Ändring eller avbokning av resa

Om resenär vill ändra en beställd resa måste detta göras enligt den information man får vid bokningen. Hur detta görs varierar beroende på färd sätt. Om resenären vill avboka en beställd resa måste detta göras till beställningscentralen. Resan kan avbokas senast dagen före avresan. Om resan inte avbokas i tid får den enskilde betala egenavgiften även om resan inte utförts.

2.7.7 Trappklättring

Det finns ingen skyldighet enligt riksfärdtjänstlagen att tillhandahålla trappklättring.

Finspångs kommun tillhandahåller inte servicen gällande trappklättring för riksfärdtjänstresor. Om behovet av trappklättring finns för riksfärdtjänstresenären, faller det på resenären att arrangera det.

Bilaga 1: Lag (1997:736) om färdtjänst

SFS nr: 1997:736

Departement/myndighet: Landsbygds- och infrastrukturdepartementet RSIB TM

Utfärdad: 1997-10-16

Ändrad: t.o.m. SFS 2019:901

Ändringsregister: **SFSR (Regeringskansliet)**

Källa: **Fulltext (Regeringskansliet)**

1 § Denna lag gäller särskilt anordnade transporter för personer med funktionshinder (färdtjänst).

2 § Med dem som ansvarar för kollektivtrafiken i länet och regional kollektivtrafikmyndighet avses i denna lag detsamma som i lagen (2010:1065) om kollektivtrafik.

Lag (2010:1068).

3 § Varje kommun ansvarar, såvitt gäller kommuninvånarna, för att färdtjänst av god kvalitet anordnas inom kommunen och, om det finns särskilda skäl, mellan kommunen och en annan kommun.

En kommun får för sina kommuninvånare anordna färdtjänst också i eller mellan andra kommuner. Lag (2006:1114).

4 § Kommunens uppgifter enligt denna lag fullgörs av den eller de nämnder som kommunfullmäktige bestämmer.

Kommunen får, efter överenskommelse med regionen, om den hör till dem som ansvarar för kollektivtrafiken i länet, överlåta sina uppgifter enligt denna lag till den regionala kollektivtrafikmyndigheten i länet. Lag (2019:901).

5 § Har en kommun överlåtit sina uppgifter till en regional kollektivtrafikmyndighet ansvarar myndigheten, såvitt gäller kommuninvånarna, för att färdtjänst anordnas inom kommunen och, om det finns särskilda skäl, mellan kommunen och en annan kommun. Vidare får den regionala kollektivtrafikmyndigheten för invånare i kommunen anordna färdtjänst också i eller mellan andra kommuner.

Lag (2010:1068).

Tillstånd till färdtjänst

6 § Färdtjänst får anlitas av den som efter ansökan har fått tillstånd till det.

Frågor om tillstånd prövas av kommunen där den sökande är folkbokförd, eller, om kommunens uppgifter enligt denna lag överlåtit till den regionala kollektivtrafikmyndigheten i länet, av denna myndighet (tillståndsgivaren).

Lag (2010:1068).

7 § Tillstånd till färdtjänst skall meddelas för dem som på grund av funktionshinder, som inte endast är tillfälligt, har väsentliga svårigheter att förflytta sig på egen hand eller att resa med allmänna kommunikationsmedel.

Om sökanden är under 18 år skall prövningen göras i förhållande till barn i motsvarande ålder utan funktionshinder.

Tillståndet omfattar inte transporter som av någon annan anledning bekostas av det allmänna. Lag (2006:1114).

8 § Om den som söker tillstånd till färdtjänst behöver ledsagare under resorna, skall tillståndet gälla även ledsagaren.

9 § Tillstånd till färdtjänst meddelas för viss tid eller tills vidare.

Tillstånd får i skälig omfattning förenas med föreskrifter om

1. vilket färdstätt som får användas,
2. inom vilket område resor får göras, och
3. hur många resor tillståndet omfattar.

Sådana resor som kan anses vara väsentliga för tillståndshavaren får begränsas till antalet endast om det finns synnerliga skäl.

Om det finns särskilda skäl, får tillståndet även i övrigt förenas med villkor. Lag (2006:1114).

Avgift

10 § För resor med färdtjänst får tillståndsgivaren ta ut en avgift enligt grunder som bestäms enligt 11 §.

11 § Är en kommun tillståndsgivare, bestäms grunderna för avgifterna av kommunen.

Är en regional kollektivtrafikmyndighet tillståndsgivare, bestäms grunderna för avgifterna av

1. kommunerna och regionen i länet, om de ansvarar för kollektivtrafiken i länet, eller
2. enbart kommunerna i länet, om de ansvarar för kollektivtrafiken i länet och om överenskommelse om detta har träffats med regionen, om den hör till dem som ansvarar för kollektivtrafiken i länet.

De kommuner som inte har överlåtit sina uppgifter enligt denna lag till den regionala kollektivtrafikmyndigheten får dock inte delta i beslutet. Kan enighet inte uppnås om grunderna för avgifterna, ska dessa bestämmas av regeringen.

Avgifterna ska vara skäliga och får inte överstiga tillståndsgivarens självkostnader. Lag (2019:901).

Återkallelse av tillstånd m.m.

12 § En tillståndsgivare får återkalla ett tillstånd att anlita färdtjänst, om förutsättningarna för tillståndet inte längre finns. Ett tillstånd får också återkallas om tillståndshavaren gjort sig skyldig till allvariga eller upprepade överträdelse av de föreskrifter och villkor som gäller för färdtjänsten.

Föreskrifter och villkor får ändras, om ändrade förhållanden föranleder det.

Handläggning av ärenden m.m.

13 § Har upphävts genom lag (2010:1068).

14 § Trots sekretess får en tillståndsgivare lämna ut uppgifter om enskildas personliga förhållanden till en beställningscentral för transporter eller en

FINSPÅNG

trafikutövare, om uppgifterna behövs för att anordna transport som avses i denna lag.

15 § Personer som är eller har varit verksamma inom enskild verksamhet som bedrivs yrkesmässigt och som omfattas av denna lag får inte obehörigen röja vad de i verksamheten fått veta om någons personliga förhållanden.

Överklagande

16 § Tillståndsgivarens beslut enligt 6-10 och 12 §§ får överklagas hos allmän förvaltningsdomstol. Prövningstillstånd krävs vid överklagande till kammarrätten. Lag (2010:1068).

Bilaga 2: Lag (1997:735) om riksferdtjänst

SFS nr: 1997:735

Departement/myndighet: Landsbygds- och infrastrukturdepartementet RSIB TM

Utfärdad: 1997-10-16

Ändrad: t.o.m. SFS 2019:900

Ändringsregister: **SFSR (Regeringskansliet)**

Källa: **Fulltext (Regeringskansliet)**

Innehåll:

- Övergångsbestämmelser

1 § En kommun skall på de villkor som anges i denna lag lämna ersättning för reskostnader för personer som till följd av ett stort och varaktigt funktionshinder måste resa på ett särskilt kostsamt sätt.

2 § Med dem som ansvarar för kollektivtrafik i länet och regional kollektivtrafikmyndighet avses i denna lag detsamma som i lagen (2010:1065) om kollektivtrafik. Lag (2010:1067).

3 § Kommunens uppgifter enligt denna lag fullgörs av den eller de nämnder som kommunfullmäktige bestämmer.

Kommunen får, efter överenskommelse med regionen, om den hör till dem som ansvarar för kollektivtrafiken i länet, överlåta sina uppgifter enligt denna lag till den regionala kollektivtrafikmyndigheten i länet. Lag (2019:900).

Tillstånd till riksferdtjänst

4 § Riksferdtjänst får anlitas av den som efter ansökan har fått tillstånd till det.

Frågor om tillstånd prövas av kommunen där den sökande är folkbokförd eller, om kommunens uppgifter enligt denna lag överlåtits till den regionala kollektivtrafikmyndigheten i länet, av denna myndighet (tillståndsgivaren). Lag (2010:1067).

5 § Tillstånd skall meddelas om

1. resan till följd av den sökandes funktionshinder inte till normala reskostnader kan göras med allmänna kommunikationer eller inte kan göras utan ledsagare,
2. ändamålet med resan är rekreation eller fritidsverksamhet eller någon annan enskild angelägenhet,
3. resan görs inom Sverige från en kommun till en annan kommun,
4. resan görs med taxi, ett för ändamålet särskilt anpassat fordon eller med allmänna kommunikationer tillsammans med ledsagare, och
5. resan inte av någon annan anledning bekostas av det allmänna.

Om sökanden är under 18 år skall prövningen göras i förhållande till barn i motsvarande ålder utan funktionshinder.

Lag (2006:1115).

6 § Om den som söker tillstånd till riksferdtjänst behöver ledsagare under resan, skall tillståndet gälla även ledsagaren.

7 § Tillstånd till riksfärdtjänst får förenas med föreskrifter om färd sätt.

Avgift

8 § Vid resa med riksfärdtjänst skall tillståndshavaren betala en avgift (egenavgift) som motsvarar normala reskostnader med allmänna färdmedel. Regeringen meddelar närmare föreskrifter om dessa avgifter.

Ersättning för en riksfärdtjänstresa lämnas med ett belopp som motsvarar skillnaden mellan reskostnaden och egenavgiften.

Ersättning för ledsagarens resa skall dock motsvara kostnaden för resan.

Ersättningen betalas till den som utfört transporten eller till den som har betalat transporten. Beslut om ersättning meddelas av tillståndsgivaren.

Återkallelse av tillstånd m.m.

9 § En tillståndsgivare får återkalla ett tillstånd att anlita riksfärdtjänst om förutsättningarna för tillståndet inte längre finns. Ett tillstånd får också återkallas om tillståndshavaren gjort sig skyldig till allvariga eller upprepade överträdelser av de föreskrifter som gäller för riksfärdtjänsten.

Föreskrifter får ändras, om ändrade förhållanden föranleder det.

Handläggning av ärenden m.m.

10 § Har upphävts genom lag (2010:1067).

11 § Trots sekretess får en tillståndsgivare lämna ut uppgifter om enskildas personliga förhållanden till en beställningscentral för transporter eller en trafikutövare, om uppgifterna behövs för att samordna resor.

12 § Personer som är eller har varit verksamma inom enskild verksamhet som bedrivs yrkesmässigt och som omfattas av denna lag får inte obehörigen röja vad de i verksamheten fått veta om någons personliga förhållanden.

Överklagande

13 § Tillståndsgivarens beslut enligt denna lag får överklagas hos allmän förvaltningsdomstol. Prövningstillstånd krävs vid överklagande till kammarrätten. Lag (2010:1067).

Övergångsbestämmelser

1997:735

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1998, då lagen (1993:963) om kommunal riksfärdtjänst skall upphöra att gälla.

I fråga om beslut som har meddelats före ikraftträdandet gäller den gamla lagen.

Den nya lagen skall dock från och med den 1 januari 2000 tillämpas på tillstånd till riksfärdtjänst som har meddelats före ikraftträdandet. Lag (1999:339).